

Міністерство освіти та науки України  
Чорноморський національний університет імені Петра Могили  
Інститут філології  
Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови

## **АВТОРЕФЕРАТ**

наукової роботи на здобуття кваліфікації магістра

### **ПРИЙОМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПОРУШЕННЯ МОВНИХ НОРМ У ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ Д. КІЗА «FLOWERS FOR ALGERNON»)**

Студентки 6 курсу 644 групи  
Спеціальності 035 – Філологія  
Спеціалізації 035.04 Германські мови та  
літератури (переклад включно) – англійська

**Анни Олександрівни Ємець**

Керівник: к.філол.н., ст.викл.

Ольга Олексіївна Головнєва-Коппа

Рецензент: к.пед.наук, доцент б.в.з.

Раїса Іванівна Бужикова

Національна шкала \_\_\_\_\_

Кількість балів \_\_\_\_\_ Оцінка ECTS \_\_\_\_\_

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Порушення мовних норм – це той стилістичний засіб, який на сьогоднішній день є актуальним у перекладацькій площині. Через відсутність єдиного теоретичного підґрунтя з приводу дефініції, класифікації, перекладності та способів відтворення у перекладі, дане поняття викликає чималий інтерес у лінгвістів. Тобто саме за критерієм «перекладності та неперекладності» аномалії мовленнєвих норм можна віднести до динамічних явищ у перекладознавстві.

Дана дипломна робота присвячена саме прийомам, за допомогою яких зберігається відображення порушених мовних норм у перекладі українською. Тема нашої роботи є актуальною, адже на сьогоднішній день вчені не дійшли до спільного консенсусу з приводу класифікації способів передачі цього явища на мову перекладу, не дивлячись на те, що дослідження почались ще пів століття тому. Ця тема не має достатньої кількості теоретичної бази, тому що довгий період радянські та болгарські вчені такі як: К. Чуковський, В. Комісаров, С. Флорін та С. Влахов вважали, що явище графону є неперекладним поняттям через відсутність усталених відповідників культурної специфічності в іншій мові. Тому традиційно це поняття відносили до числа тих, що викликають перекладацькі труднощі.

**Актуальність теми** обумовлена: 1) відсутністю достатньої кількості обґрунтованих досліджень у перекладознавстві щодо поняття «відхилень від мовних норм», що можна знайти у художніх творах; 2) виокремлення основних відмінностей між мовною нормою та літературною як лінгвістичних категорій; 3) необхідністю у аналізі та дослідженні стилістичних та лінгвістичних особливостей сучасної англomовної літератури, яка викликає інтерес та зацікавленість у читачів не тільки англomовних країн, але й всього світу; 4) відсутністю повноцінних досліджень поняття при перекладі художніх творів, зокрема на матеріалі епістолярного роману *Flowers for Algernon* by Daniel Keyes та його перекладу саме українською мовою.

**Мета дослідження** полягає у виявленні основних шляхів збереження та передачі порушених мовних норм у перекладі роману для україномовних читачів:

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних **завдань**:

1. Опрацювати наукові матеріали підручників, періодичних видань (газет, журналів, наукових записок, збірників, статей), наукових праць щодо поняття «порушення мовних норм» та його методів збереження їх у перекладі. Розмежувати це поняття від його суміжних, наприклад від літературної норми. Визначити роль та місце цього терміну в системі понять теорії перекладу.

2. Визначити особливості, типи мовних норм та відхилення від них, а також способи їх передачі при перекладі художніх творів.

3. Проаналізувати 311 сторінок роману *Flowers for Algernon* англійською мовою та відповідно 304 сторінки його офіційного перекладу «Квіти для Елджернона» українською.

4. Виокремити та дослідити граматичні, лексичні, семантичні, прагматичні та мовностилістичні особливості при перекладі епістолярного роману «Квіти для Елджернона».

5. Виявити типові труднощі збереження порушених мовних норм та систематизувати способи досягнення цього лінгвістичного явища при перекладі художніх творів.

6. Проаналізувати та встановити ступінь збереження індивідуального стилю автора та його особливостей у оригіналі роману «Квіти для Елджернона» при перекладі українською.

7. Виокремити у відсотках використання перекладацьких прийомів, що були використані для збереження порушених мовних норм.

8. Знайти та проаналізувати особливості роману «Квіти для Елджернона» для україномовних читачів.

**Об'єкт дослідження** становить поняття «порушення мовних норм» та особливості його перекладу.

**Наукова новизна** отриманих результатів полягає у тому, що до теперішнього часу недостатньо проаналізований переклад роману *Flowers for Algernon* саме Віктора Шовкуна, тому що на дану тематику наявні лише статті. У більш повному обсязі було досліджено переклад, який здійснений російським перекладачем Сергієм Шаровим. Тобто загальна проблематика збереження порушених мовних норм в перекладознавстві буде доповнена даними про труднощі досягнення цього явища саме при перекладі художніх творів, а способи їх збереження будуть подані у відсотковому значенні.

**Практичне значення результатів дослідження** полягає у можливості використання її здобутків у курсах з теорії та практики перекладу, можливості застосування її результатів при написанні подальших наукових робіт та статей, а також у отриманні відсоткового відношення використання перекладацьких прийомів, що були використані при збереженні порушених мовних норм у перекладі роману «Квіти для Елджернона».

**Апробація результатів.** Результати дослідження представлені на міжнародній науково-практичній конференції «Філологічні науки в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття» (Одеса, 2018), а також у науковому фаховому виданні України з філологічних наук «Закарпатські філологічні студії».

**Публікації.** Основні тези, положення та висновки нашого наукового дослідження репрезентовано у 2 публікаціях, які надруковані у збірнику тез наукових доповідей та науковому журналі.

**Структура дослідження.** Робота складається зі вступу, трьох розділів (з яких два теоретичні, а один практичний), висновків до кожного розділу, списку використаної літератури, загальних висновків, *summary* та додатку.

## **ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ**

У **вступі** дослідження обґрунтовано вибір даної теми, окреслено стан вивчення вже існуючої теоретичної бази дослідження, охарактеризовано актуальність теми роботи, її практичне та теоретичне значення; визначено

мету та основні завдання, за допомогою яких вона досягається; виокремлено об'єкт та предмет роботи; зазначено методологію дослідження; висвітлено наукову новизну. Подано відомості про апробацію основних положень та висновків наукової роботи, а також сформульована структура дослідження.

У першому розділі роботи, що має назву **«Теоретичні передумови дослідження»** зібрано та опрацьовано теоретичну базу таких понять як: мовні норми, літературні норми, порушення мовних норм або ж графон, художній стиль, а також визначено особливості даних понять та їх класифікації.

Мовні норми становлять основу в мовній системі спілкування людей у суспільстві, адже вони характеризуються правильністю, унормованістю, точністю, логічністю, ясністю та доцільністю. Інакше кажучи, мовні норми є еталонними правилами мови. Слід розмежовувати поняття «мовна норма» та «літературна норма», тому що мовна норма є більш ширшим за значенням терміном, до складу якого входять діалектна та літературна норми. Основними критеріями мовної норми є сталість на певному етапі розвитку суспільства та змінність з часом. Літературна норма – це історично встановлений та відносно стабільне явище, що входить до складу системи мови. Для дослідження порушених мовних норм та способів їх передачі при перекладі необхідно знати які норми мови взагалі існують. За функціональним значенням норми мови поділяють на такі види: орфоепічні (норми вимови), акцентуаційні, орфографічні, морфологічні, синтаксичні, лексичні, фразеологічні, стилістичні, словотвірні та пунктуаційні.

Поняття «порушення мовної норми» є ключовим аспектом дослідження у нашій роботі, На сьогоднішній день, це складне мовне явище має надзвичайно важливу функцію – створення виняткового стилістичного ефекту при зображенні головного героя на позначення його вікових, територіальних, фізичних, мовних, емоційних, ментальних особливостей мови. Загалом, це поняття є актуальним на даний період, адже його довгий період вважали неперекладним явищем.

Вперше термін «порушення мовних норм» був вжитий дослідницею В. Кухаренко як «навмисне перекручування орфографічної норми, що відображує індивідуальні або діалектні порушення фонетичної норми». Також дослідниця подає поділ графонів на два типи: okazionalnі та rekurentnі. Окрім В. Кухаренко, поняття «відхилення від мовної норми» досліджували такі вчені: О. Мороховський, А. Сковородников, Л. Ємельянова, Т. Грищева, Т. Попова, Дж. Ліч та К. Терлоу.

Також ми дослідили інші класифікації графонів: за типом фонетичного варіювання М. М. Кулікова поділяє їх на такі види: редукція голосних, варіювання, заміна приголосних, варіювання голосних і приголосних. За функціональним призначенням Ю. М. Скребньов виділяє такі види: територіальні діалекти, соціальні діалекти, іноземний акцент. Л. Л. Ємельянова виділяє: елізію, фонетичну заміну, появу неетимологічного звуку, подовження, дефіксацію.

У даному розділі також окреслено особливості художнього стилю, тому що на це слід звертати увагу при перекладі. Особливістю досліджуваного роману є те, що він написаний від першої особи та у формі звітів, тобто є епістолярним. «Квіти для Елджернона» належить до художнього стилю мови та мовного підстилю емоційної прози за І. Гальперінім або ж до епічного підстилю за М. Радишевською.

Другий розділ дослідження «**Засоби збереження порушення мовних норм при перекладі**» присвячено прийомам за допомогою яких зберігається при перекладі порушені мовні норми, а також сформульовано та описано методологічний апарат, що використано для написання даної роботи.

Згідно з класифікацією дослідниці А. О. Статівки прийоми, за допомогою яких виконується перекладачем передача такого складного лінгвістичного явища, поділяються на такі: 1) прийом увиразнення, 2) прийом нейтралізації, 3) прийом компенсації. Вибір той чи іншої стратегії перекладу залежить від перекладача, вибір якого засновується на структурних особливостях двох мовних систем. Адже не завжди можливо

передати порушення мовних норм однієї мови на іншу. Крім численних перебудов та змін на лексичному та граматичному рівнях, дуже поширеним шляхом передачі порушених мовних норм є використання компенсації. Тому що цей метод допомагає перекладачу повною мірою передати ідею автора, зберегти його індивідуальний стиль та відтворити його особливості.

Саме від того, чи правильний метод обрав дослідник для написання праці, залежить в цілому успіх всієї роботи, тобто її кінцевий результат. Не слід плутати такі поняття як «методологія» та «метод», у деяких наукових школах їх визнають тотожними, хоча вітчизняні дослідники та наука в цілому, ці поняття розрізняють. «Методологія – це внутрішнє формулювання процесу дослідження, а також практична трансформація неупередженої дійсності за допомогою практичної побудови забезпечити програми діяльності роботи». А «метод – це спосіб пізнання, шлях сформування практики та теорії дійсних знань, що обумовлений особливостями розвитку об'єкта. При виконанні поставлених завдань було взято за основу таку методологію: антропоцентричність, поліпарадигмальність та системоцентричність. Для дослідження теорії та формування практичної частини нашого дослідження ми використали такі методи як: описовий метод, метод індукції, метод аналогії, метод системного, прагматичного та порівняльного аналізу перекладів та кількісний метод.

У третьому розділі дослідження **«Особливості перекладу порушення мовних норм на прикладі твору Деніела Кіза «Квіти для Елджернона»** визначено особливості перекладу роману «Квіти для Елджернона», розглянуто які прийоми використав перекладач для збереження порушених мовних норм при перекладі саме роману Д. Кіза «Квіти для Елджернона». А також підраховано за допомогою методу кількісного аналізу частотність використання даних прийомів.

Згідно з класифікацією Л. Л. Ємельянової у романі застосовувались такі типи графонів у мові Чарлі Гордона: фонетична заміна однієї букви чи звуку на інший, елізія (коли голосний «випадає» при написанні) та поява

неетимологічного звуку для полегшення читання чи написання. В ході дослідження було виявлено, що найбільш частотним видом графону є елізія.

Ми окреслили та розглянули, якими прийомами користувався перекладач, щоб зберегти порушені мовні норми першотвору, щоб зберегти основну ідею автора і донести її до українського читача. Після порівняльного аналізу оригіналу та перекладу у практичній частині, ми застосували метод кількісного аналізу, щоб встановити частоту вживання у відсотках прийомів збереження графону, які застосовував Віктор Шовкун, а саме: 1) прийом увиразнення – 10%, 2) прийом нейтралізації – 37%, 3) прийом компенсації (який можна поділити на два види: горизонтальної – 31%(коли графон компенсується графоном) або вертикальної – 22% (коли графон компенсується одиницею іншого рівня – лексичного чи граматичного)).

Отже, у даному дослідженні встановлено та досліджено особливості та труднощі, що виникають в ході перекладу мовних норм з англійської мови українською, систематизовано типові помилки, проаналізовано причини їх виникнення та запропоновано прийоми збереження порушених мовних норм.

Можна зробити висновок, що переклад В. Шовкуна на українську мову має деякі неточності, які ми зазначили та запропонували виправити, але в цілому переклад здійснено професійно та адекватно.

## **ВИСНОВКИ**

Дане дослідження присвячене аналізу прийомів, що використовуються для збереження порушених мовних норм у художньому творі Деніела Кіза «Квіти для Елджернона». Основною особливістю твору є використання відхилення мовних норм для опису розумових здібностей та емоційного стану головного героя роману. Дефініцію терміну «порушення мовних норм» та досліджували та визначали такі вчені-лінгвісти: В. Кухаренко – «графон», О. Ребрій – «фонографічна аномалія», М. Кулікова – «фонографічні відхилення», Т. Грищева – «графічна okazіональність», Т. Попова – «графічні модифікації», Дж. Ліч – «мовну девіація», К. Терлоу – «стилізація вимови»,



Д. Крістал – «стилізація акценту», М. Кулікова – «графічний засіб», М. Брандес – «графо-стилістичний прийом», С. Ільєсова – «графо-інновації». Окрім зазначених лінгвістів, поняття «порушеної мовної норми» також досліджували: Н. Міщенко, Л. Ємельянова, Л. Богуславська, О. Морховський, І. Арнольд, В. Саннікова та А. Сковородников.

Термін «графон» було запроваджене та вперше вжите саме дослідницею В. Кухаренко в «Практикумі по стилістиці іноземної мови». Вона подає визначення цього складного лінгвістичного засобу як: «спеціальне викривлення норм орфографії, що позначає індивідуальні або ж діалектні відхилення від фонетичних правил мови». Загалом В. Кухаренко описує поняття «графон» не просто з точки зору прагматики, а також визначає причини використання порушень мовних норм, що зображуються графічно. Дослідниця виділила дві головні причини мовних порушень, а саме: 1) ті, які позначають емоційний стан чи вікові характеристики героя коли він розмовляє, та мають оказіональний характер, 2) ті, що відображають походження, його освіти чи статус у соціумі головного героя та носять переважно рекурентний характер.

Дана тема не достатньо вивчена, адже вчені не можуть дійти до одного висновку з приводу способів передачі на вихідну мову порушення мовних норм. Тому, порушення мовних норм – це той стилістичний засіб, який на сьогоднішній день є актуальним у перекладацькій площині. Тобто саме за критерієм «перекладності та неперекладності» аномалії мовленнєвих норм можна віднести до динамічних явищ у перекладознавстві. Взагалі, досить тривалий період радянські лінгвісти К. Чуковський та В. Комісаров, а також болгарські мовознавці С. Флорін, С. Влахов описували у своїй праці явище «графону» як неперекладне поняття, що зумовлене відсутністю певних усталених відповідників культурної специфічності в іншій мові, тобто вважали це поняття безеквівалентною лексикою. Перекладачі досить часто ігнорували всі намагання автора, нівелюючи у перекладі цей лінгво-стилістичний засіб, обираючи переважно лексичні або лексико-граматичні

засоби створення образів та характеристик персонажів. Тому традиційно це поняття відносили до числа тих, що викликають перекладацькі труднощі. І саме з цих причин – це поняття є одним із найменш досліджених у перекладознавстві.

Я. І. Рецкер визначає порушення мовних норм як «контамінована мова», адже він визначає різницю між «розмовними шарами мови» та «спеціальним та не спеціальним викривленням мови», тобто він поділяє їх на дві групи: 1) просторіччя, діалекти, жаргони, арго, сленг, 2) відступ від правил в усній мові, дитяча мова, ламана мова, дефекти мови (недорікуватість, шепелявість, сюсюкання, гаркавість, шепотіння, заїкання).

Також ми дослідили теоретичну базу класифікації графонів, та виділили, декілька основних. За типом фонетичного варіювання, тобто що показує індивідуальні та соціальні порушення мовних норм, М. М. Кулікова поділяє графони на такі: 1) редукція голосних, що є характерною рисою для розмовного стилю, адже позначається як недбале або швидке, 2) опущення або заміна приголосних, що показує читачеві фізіологічні вади персонажу, або територіальну приналежність, 3) варіювання голосних і приголосних, що показує неосвіченість мовця. За функціональним призначенням Ю. М. Скребньов виділяє такі типи: 1) територіальні діалекти, що позначає мовлення людей, які об'єднані спільною територією, 2) соціальні діалекти, що виділяє мовлення певної соціальної групи з-поміж інших, 3) іноземний акцент, на позначення білінгвізму особи, що говорить на нерідній для неї мові. Також науковці виокремлюють класифікацію графонів за Л. Л. Ємельяною, згідно з якою виокремлюють: 1) елізію або ж редукцію голосного, що вживається для покращення звучання, 2) фонетична заміна, тобто поява іншого звуку, 3) поява неетимологічного звуку, інша назва – епентеза – це фонетична, для полегшення вимови мовця, 4) подовження та 5) дефісація.

Отже, в ході нашого дослідження ми проаналізували особливості перекладу епістолярного роману Д. Кіза та виявили, що у романі

зустрічаються такі види графонів як: елізія (найбільш вживана), фонологічна заміна та поява нетимологічного звуку. Використовуючи метод кількісного аналізу ми виявили, що використання графону відбувається – 1370 разів, та дослідили частоту вживання прийомів, які застосовуються для збереження порушених мовних норм у відсотковому співвідношенні при перекладі роману Деніела Кіза «Flowers for Algernon»: прийом нейтралізації використовується в тексті – 37%, прийом увиразнення – 10%, прийом горизонтальної компенсації – 31%, прийом вертикальної компенсації – 22% (цілісно на метод компенсації припадає 53%). Загалом, можемо сказати, що переклад роману має певні недоліки, але в цілому є адекватним, тому що зберігає індивідуальний стиль автора, передає його основну мету та створює належним чином образ Чарлі Гордона для україномовного читача.

Як ми бачимо з результатів дослідження, за нашими підрахунками, найчастіше у тексті застосовується прийом компенсації, у відповідності до якого графони першотвору відтворюються або на тому ж рівні або ж компенсуються засобами інших – а саме лексичного та граматичного, а також прийом нейтралізації, що зумовлений аломорфними особливостями двох мов, адже англійська та українська належать до двох різних мовних сімей. Тому перекладач не використовує одну якусь стратегію в чистому виді, а застосовує їх цілісно у системі. Тобто це так званна стратегія «золотої середини», яка має на меті зберегти у вихідному тексті ті порушення мовних норм, які можна передати, а які не можливо природньо передати – компенсувати іншими одиницями на інших рівнях.

Також необхідно пам'ятати, що в англійському алфавіті існує 26 літер, які репрезентовані 40 звуками, в той час як український алфавіт включає в себе 33 літери та 38 звуків. Як в англійській, так і в українській мовах є всі передумови, щоб зобразити слова згідно їх фонологічної вимови. Найпоширеніші орфографічні помилки, які наявні у першотворі та друготворі такі: випадання або чергування голосних, спрощення або заміна приголосних. Складність перекладу полягає саме у створенні аналогічних

відповідників, які б звучали у мові перекладу доречно та природно, при цьому які були б максимально наближені до оригіналу. У даному романі перекладач за допомогою майже повної відсутності вказаних розділових знаків, окрім крапок на позначення закінчення речення, а також заміни голосних та редукції приголосних отримує в українській мові адекватний переклад.

Слід зазначити, що Деніел Кіз має свій власний та неповторний ідіостиль, тобто свою індивідуальну образотворчу мову автора тексту і засоби відображення в ньому світогляду, способу мислення адресанта. Безумовно його індивідуальний стиль відображено у творі «Flowers for Algernon», який виявляється у формі, в якій написаний роман, використанні порушень мовних норм, для створення цілісного образу персонажу та у глибокому психологічному аспекті характеристики персонажів.

Художня література здатна через її зміст та форму, що створюється авторами має значну функцію впливу на ментальну складову, почуття, думки людей. Тож, варто пам'ятати, як автор при створенні підбирає кожен засіб, образ та слово, так і перекладач має продумувати кожен деталь виконуючи переклад, щоб зберегти та підкреслити його неповторність та особливість.

Підсумовуючи можна сказати, що перекладач впорався із завдання, тому що він у цілому передав задумку автора та відтворив особливості мови головного героя, не зважаючи на те, що деякі деталі не були відтворені, або ж викликали дисонанс в українського читача.

## **СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ**

1. Ємець, Анна «Збереження індивідуального стилю Д. Кіза при перекладі українською твору «Квіти для Елджернона» В. Шовкуном.» *Центр філологічних досліджень*, 2018. сс. 105-108.
2. Ємець, Анна. «Прийоми збереження порушених мовних норм у перекладі українською на матеріалі твору Деніела Кіза «Квіти для Елджернона.» *Закарпатські філологічні студії*, вип. 6, 2018.

## АНОТАЦІЯ

**Ємець А. О. Прийом збереження порушення мовних норм у перекладі українською (на матеріалі твору Д. Кіза «Flowers for Algernon»)**

У кваліфікаційній роботі на матеріалі роману Деніела Кіза «Квіти для Елджернона» проаналізовано особливості українського перекладу, що здійснений Віктором Шовкуном. Ми з'ясували, які способи використовуються для збереження порушених норм, що спричинені розумовими характеристиками мовця. У дослідженні було окреслено історичне підґрунтя питання неперекладності графонів. Також було визначено характеристики графону як основного поняття, що увиразнює мовлення головного героя твору. Подано дефініції основних понять, що пов'язані із тематикою статті. Визначено стратегії збереження порушених норм у перекладі. У даному дослідженні було підраховано за допомогою методу кількісного аналізу частотність використання перекладацьких прийомів, що були використані при перекладі роману Д. Кіза «Квіти для Елджернона».

**Ключові слова:** графон, фонологічна стилізація мови, мовна норма, літературна норма, відхилення від літературної мови, способи збереження мовних норм, художній стиль, епістолярний роман, горизонтальна компенсація, вертикальна компенсація, увиразнення, нейтралізація.

## SUMMARY

**Yemets A. O. Method of preserving the violation language norms in Ukrainian translation on the basis of Daniel Keyes's "Flowers for Algernon".**

The qualifying paper deals with the analysis based on the novel "Flowers for Algernon" and the features of the Ukrainian translation that were performed by Victor Shovkun. We found out which ways of translation were used for preservation of the language violation norms that were caused by mental

characteristics of the speaker. The investigation was determined the historical background of the question of the speech deviations untranslatability. Also the characteristics of the speech deviation were defined as the basic notion that emphasizes the speech of the novel protagonist. It is provided main definitions that are related to the subjects of the article. Then we have investigated the frequency of the usage of different translational methods that preserve the violated language norms in a percentage correlation during the translation of the novel "Flowers for Algernon" by Daniel Keyes's: method of the neutralization is used in the text 37%, method of the deformation is used 10%, method of the horizontal compensation is used 31%, method of the vertical compensation is used 22% (in total, the method of compensation is used 53%). We can say that the translation of the novel has some disadvantages, but in general it is adequate, because it preserves the individual style of the author, conveys its main purpose and creates the proper image of Charlie Gordon for a Ukrainian-language readers.

The investigator V. Kukharenko first used and introduced this term as: "intentional misrepresentation of the spelling norm, which reflects individual or dialectal violations of the phonetic norm". The definition of the term "violation language norms" was studied and determined by such linguists as: V. Kukharenko used term "graphon", O. Rebrii used term "phonographic anomaly", M. Kulikova described as "phonographic deviations", T. Gryshcheva characterized term as "graphical occasionality", T. Popova described as "graphical modifications", J. Leach used "linguistic deviation", K. Terlou established term as "stylization of pronunciation", D. Crystal used "stylization of accent", M. Kulikova characterized as "graphical means", M. Brandes "Graphical and stylistical methods", S. Iliasova used term "graphical innovations". In addition to these linguists, the notion of "violated language norm" was also investigated by N. Mishchenko, L. Yemelianova, L. Bohuslavskaja, O. Morkhovskiy, I. Arnold, V. Sannikova and A. Skovorodnikov.

This topic does not have enough theoretical basis, because for a long time Soviet scientists K. Chukovskiy, V. Komisarov and Bulgarian scientists S. Florin,

S. Vlakhov considered that phenomenon of the graphon is an indescribable concept because of the lack of established correspondences of cultural specificity in another language. Therefore, traditionally this concept was among the ones that cause translation difficulties, or non- nonequivalent linguistic term.

Thus, in our study, we have analyzed the peculiarities of the translation of Daniel Keyes's epistolary novel. We have established in the novel such types of the speech deviation as: 1) elision (most used), 2) phonological substitution, and 3) the appearance of non-etymological sound. With the help of the method of quantitative analysis we have found that the usage of the graph in text is 1370 times.

The prospects for the further research are considered in the comparative analysis of the Russian and Ukrainian translations of this novel along with the percentage of the usage of the translation methods that is used to preserve the violated language norms.

Therefore, the main task of the translator is to correctly and adequately convey the text from one language into another, preserving the author's individual style and the main idea of the literary text, because if this is not followed, it will be completely different work. In other words, it is a peculiar decoding of a work by a translator, without neglecting the important components of this process. The translator is a key figure in the speech process between the author and the reader.

**Key words:** graphon, phonological language stylization, language norm, literary norm, language norm violation, methods of preserving the violated language norm, literary style, epistolary novel, neutralization, deformation, horizontal compensation, vertical compensation.